

ЗАЙЦЕВ К.Г.,
*аспірант кафедри «Соціальна робота»
Національного університету «Запорізька політехніка»;*

ЩЕРБИНА С.С.,
*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Соціальна робота»
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Сучасний стан державної служби в Україні можна охарактеризувати як перехідний, оскільки в ньому спостерігаються як риси, характерні для одержаного у спадок державного апарату, так і новітні тенденції розвитку, що пов'язані із поступовою трансформацією державної служби та пристосуванням її до загальнодемократичних орієнтирів. За таких умов потрібне формування нових стандартів підготовки державних службовців

системи соціального захисту населення до здійснення своєї професійної діяльності.

Виникає потреба в аналізі специфіки соціально-професійного статусу державних службовців, виявленні основних тенденцій його еволюції. Вирішення актуальних проблем формування соціально-професійної групи державних службовців надасть можливість розробити й реалізувати програму структурно-функціонального змісту їх праці на всіх щаблях системи соціального захисту населення.

Це, у свою чергу, дасть змогу визначити основні вимоги до професійної підготовки соціальних працівників, адже наступна конкретизація цих вимог сформує підстави розробити професійно-кваліфікаційні характеристики на окремі посади.

Державний службовець повинен мати, як правило, повну вищу освіту (освітньо-кваліфікаційний рівень – спеціаліст, магістр за спеціальностями галузі «Державне управління» або іншими, професійно орієнтованими для державної служби, з додатковим підвищенням кваліфікації за професійними програмами вказаної галузі), а на посадах керівників структурних підрозділів та їх заступників – обов'язково повну вищу освіту.

Безперервний характер навчання має сприяти постійному поєднанню теоретичних знань з практичними навичками, оволодінню передовими методами та засобами роботи, створювати умови для інноваційної управлінської діяльності.

Необхідна спеціальність (спеціалізація) магістрів державного управління, які можуть замінювати посади державних службовців IV категорії і вище, визначається відповідно до певних груп функцій державного управління, з якими пов'язана їх майбутня діяльність.

При заміщенні посад державних службовців IV категорії і вище кандидатами (докторами) наук урахується відповідність спеціальності, за якою захищено дисертацію, функціям державного управління, з якими переважно пов'язана діяльність державного службовця, термін після її захисту та науковий стаж пошукача.

Державний службовець повинен володіти:

- знаннями з Конституції України, законів України «Про державну службу» та «Про боротьбу з корупцією», а також законодавства з урахуванням специфіки функціональних повноважень відповідного державного органу та структурного підрозділу;
- вмінням вільно орієнтуватися в соціально-політичному просторі, відбирати, аналізувати та узагальнювати інформацію;

– аналітичним мисленням, розумінням сучасних проблем менеджменту, технологією адміністративної роботи, здатністю продукувати нові ідеї, управлінські рішення, соціальні технології.

Державні службовці повинні досконало володіти державною мовою. Крім того, державні службовці, які за характером своєї роботи вирішують питання, пов'язані з формуванням та здійсненням міждержавних зв'язків, повинні володіти на рівні побутового і професійного спілкування однією з іноземних мов.

При цьому обов'язковими для державних службовців різних категорій є такі загальні вимоги.

Для керівників органів державної влади та органів самоврядування:

– глибоке знання питань економіки та вміння застосовувати їх на практиці.

– Для керівників структурних підрозділів органів державної влади та органів самоврядування:

– вміння реалізувати плани роботи свого підрозділу, аналізувати та узагальнювати інформацію з напрямку його діяльності з метою визначення досягнень цього підрозділу та заходів щодо усунення недоліків в його роботі;

– здатність визначати терміни, порядок і послідовність виконання робіт.

Для спеціалістів різних категорій: вміння реалізовувати плани діяльності свого функціонального напрямку, систематизувати, обробляти, аналізувати та узагальнювати інформацію щодо своєї діяльності з метою визначення досягнень та заходів, спрямованих на усунення недоліків у цій діяльності.

При заміщенні посад державних службовців на конкурсних засадах за рівних професійно-кваліфікаційних вимог та умов до кандидатів на заміщення перевага може надаватися фахівцям, які: мають науковий ступінь за профілем майбутньої роботи; отримали другу нову вищу освіту за фахом, в тому числі в одній із країн з розвинутою економікою, або мають фаховий стаж роботи за кордоном; працювали (працюють) на керівних посадах в державних або казенних підприємствах; володіють однією або декількома іноземними мовами.

Особи, що не мають відповідної освіти або стажу, встановлених кваліфікаційними вимогами, але мають достатній практичний досвід та успішно виконують у повному обсязі покладені на них завдання та обов'язки, можуть бути, як виняток, залишені на займаній посаді або допущені до її зайняття, крім керівних посад, за умови, якщо за результатами оголошеного на заміщення цих посад конкурсу неможливо

підібрати кандидатуру, яка відповідає встановленим вимогам до освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня державного службовця.

Зазначимо, що під час побудови типової моделі фахівця системи соціального захисту населення слід враховувати або ж поєднувати: характеристики професії соціального працівника, специфіку органу, особливості певної посади, професійно важливі знання, вміння та особистісні якості, необхідні для успішної і результативної роботи працівника, а також те, що соціальні працівники є державними службовцями. Необхідно, щоб особистісні властивості орієнтувалися на ефективне функціонування як системи соціального захисту населення загалом, так і самого державного службовця як елемента цієї системи.